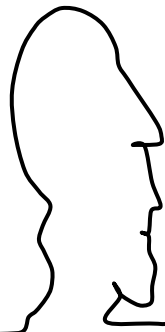

- ▶ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
- ▶ ΚΕΝΤΡΟ ΝΗΠΙΩΝ
- ▶ ΔΗΜΟΤΙΚΟ
- ▶ ΓΥΜΝΑΣΙΟ
- ▶ ΛΥΚΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ»

Εκπαιδευτικός Οργανισμός Θεμιστοκλής

Το Ταξίδι της Έννοιας της “Τιμής” στο Χώρο & στο Χρόνο

Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας
09/02/2019

Τι σημαίνει η λέξη «τιμή»;

- Καλή φήμη: Η τήρηση της συμφωνίας είναι ζήτημα τιμής της οικογένειά μας...
- (Για ανύπαντρη γυναίκα) αγνότητα : *Η τιμή της κόρης του...*
(για παντρεμένη) συζυγική πίστη: *Σκότωσε τη γυναίκα του για λόγους τιμής. ..*
- Τρόπος συμπεριφοράς που εκδηλώνει το σεβασμό ή την εκτίμησή μας σε κάποιον: *Αποδίδουμε τιμή στους αγίους / στους νεκρούς / στους ήρωες...*
- (οικονομία) η αξία ενός πράγματος σε χρήμα: *Αγόρασε εκτάσεις γης σε ευτελείς τιμές...*

(Λεξικό Τριανταφυλλίδη)

Σύνθετες λέξεις με τη λέξη «τιμή»

- 1. Έντιμος -η -ο** (για πράξη, συμπεριφορά) που γίνεται σύμφωνα με όσα υπαγορεύει ένα υψηλό αίσθημα τιμής (ειλικρίνειας, καλής πίστης, αξιοπρέπειας): Έντιμη πράξη. Έντιμη συμφωνία / πρόταση. Έντιμα λόγια. Έντιμες διαπραγματεύσεις.
- (για πρόσ.) που ενεργεί με τρόπο έντιμο: έντιμος υπάλληλος / συνομιλητής / πολιτικός.
 - (λόγ.) **εντίμως (επίρρημα)** : σύμφωνα με τους κανόνες τιμής: Σας μιλώ εντίμως, με απόλυτη ειλικρίνεια και καλή πίστη.
- 2. φιλότιμος -η -ο** **α.** που διαθέτει, που επιδεικνύει φιλότιμο. **ΑΝΤ** αφιλότιμος: *Είναι φιλότιμο και εργατικό παιδί.* **β.** που γίνεται με φιλότιμο: *Κατέβαλαν φιλότιμες προσπάθειες.*

Παροιμίες-Γνωμικά

- *«Η τιμή τιμή δεν έχει και χαρά σε όποιον την έχει»*
- *«Στο λόγο της τιμής μου»*
- *«Την τιμή και το συμφέρον δε μπορούμε να τα βάλουμε στο ίδιο τσουβάλι»*
- *«Θέλεις πλούτη και τιμή; Μην κοιμάσαι την αυγή»*
- *«Μάτια και τιμή αν χάσεις, μη γυρεύεις να αγοράσεις»*
- *«Νιάτα και κάλλη φθείρονται κι ο πλούτος ματαλεύει, μόνο μία δόξα και τιμή στον κόσμο βασιλεύει»*

Η χρήση της λέξης «τιμή» στην επιστήμη

- **Οικονομική επιστήμη:** Ασχολείται με την έρευνα των οικονομικών φαινομένων (προσδιορισμός τιμών αγαθών στην αγορά, προσφορά και ζήτηση αυτών, οικονομικές κρίσεις & μέτρα αντιμετώπισής τους)
- **Στατιστική:** Τιμή => αριθμητική ή άλλη έκφραση της μεταβλητής (περιγραφικές τιμές, αριθμητικές τιμές...)

Ομηρική εποχή (8^{ος} αιώνας)

Ιλιάδα:

✓ **Τιμή** είναι η **αναγνώριση της αξίας- ανδρείας του ήρωα** από τους άλλους, η οποία επισφραγίζεται με την **κοινωνική του καταξίωση**, μέσα από τα λάφυρα. Ο ήρωας οφείλει στον εαυτό του να φανεί ισάξιος ή και καλύτερος των πατέρων του στη μάχη. Τηρώντας τον ηθικό κώδικα τιμής της εποχής αναδεικνύεται ως πρότυπο συμπεριφοράς και γενναιότητας.

Αχιλλέας: Τα λάφυρα έδειχναν την έμπρακτη αναγνώριση της ανδρείας και της αξίας του την ώρα της μάχης.

Αγαμέμνονας: Τα λάφυρα έδειχναν την γενναιότητά του και παράλληλα αποτελούσαν απόδειξη σεβασμού.

Η έριδα Αγαμέμνονα & Αχιλλέα επιβεβαιώνει τη σημασία των λαφύρων ως υλικό αντίκρισμα της τιμής των ηρώων.

- *«μόνος εγώ δεν πρέπει αδώρητος να μείνω των Αργείων (στ.119-120)*
- *« δε θέλω εδώ να μείνω ατίμητος τα πλούτη να σου αυξήσω (στ.171-172)»*

Βέβαια αυτή η άποψη δείχνει ότι η κοινωνία του Ομήρου, είναι κοινωνία της ντροπής, αφού οι ομηρικοί ήρωες δεν επιθυμούν να έχουν ήσυχη την συνείδησή τους, πράττοντας μόνο σύμφωνα με τη γνώμη των θεών. **Η ντροπή που θα νιώσουν από την κοινωνική απόρριψη αποτελεί τον άξονα της συμπεριφοράς τους.**

Οδύσσεια

Η προσωπική φήμη (τιμή) είναι αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του ατόμου. Υπήρχαν άτομα όμως που δεν ενστερνίζονταν τις αξίες και τα ιδανικά του σωστού προτύπου της εποχής.

- Η τιμή του ήρωα- Οδυσσέα απειλείται άμεσα από τους μνηστήρες. Εκείνος αδυνατεί να υπερασπιστεί τον εαυτό του και τον οίκο του.
- Οι μνηστήρες της Πηνελόπης (άτιμη συμπεριφορά) με τη συμπεριφορά τους ατιμάζουν με κάθε τρόπο τον βασιλικό οίκο αφού εισβάλλουν απρόσκλητοι στο παλάτι και ρημάζουν με τα αδιάκοπα γλέντια τους την περιουσία του εξαφανισμένου βασιλιά - το πιο σημαντικό μέρος της τιμής του. Έπειτα διεκδικούν την Πηνελόπη για γυναίκα τους και μηχανεύονται την εξόντωση του Τηλεμάχου.

Αθήνα 5^{ος} Αιώνας

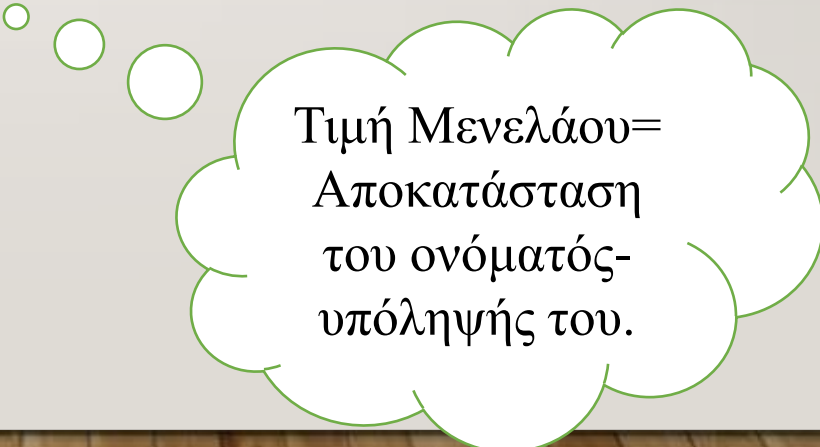
- *Άτιμος: ο μη τιμώμενος, ο ατιμαζόμενος, ο καταφρονούμενος.*
- *Ως άτιμος οριζόταν ο στερηθείς των πολιτικών δικαιωμάτων. Ένας πολίτης που είχε αποστερηθεί τα πολιτικά του δικαιώματα δεν επιτρεπόταν να μπει σε ναούς ή στην αγορά. Δεν μπορούσε να κατέχει κανένα δημόσιο αξίωμα, ούτε να είναι μέλος της Βουλής ή ένορκος. Δεν μπορούσε να μιλήσει στην εκκλησία του δήμου, ούτε και σε δικαστήρια.*

Η Τιμή στην αρχαία ελληνική τραγωδία «Ελένη του Ευριπίδη»

- Η τιμή στην αρχαία τραγωδία **σχετίζεται με την υπόληψη του ήρωα.**

Πιο συγκεκριμένα:

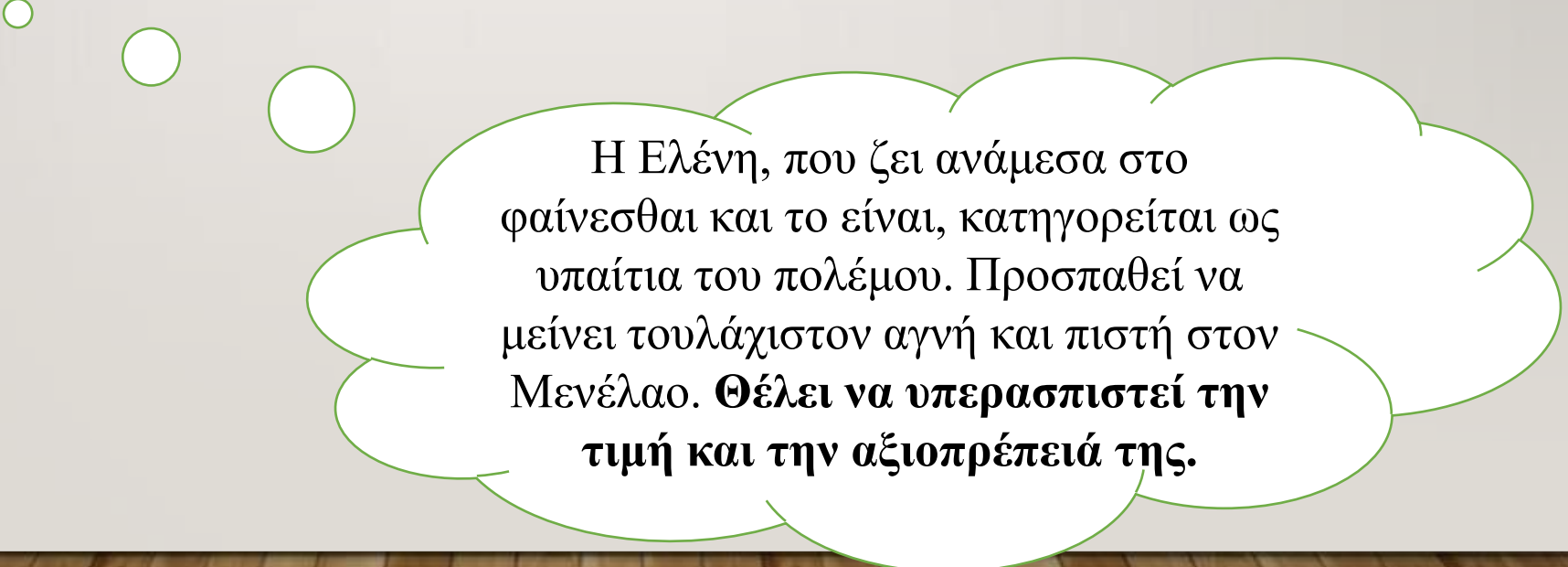
Ο Τρωικός Πόλεμος έχει ως σκοπό την αποκατάσταση της τιμής του Μενελάου, καθώς ο Πάρης, φιλοξενούμενος στο παλάτι του, προσέβαλε την τιμή του οικοδεσπότη του, αρπάζοντας τη γυναίκα και τον θησαυρό του.

Τιμή Μενελάου=
Αποκατάσταση
του ονόματός-
υπόληψής του.

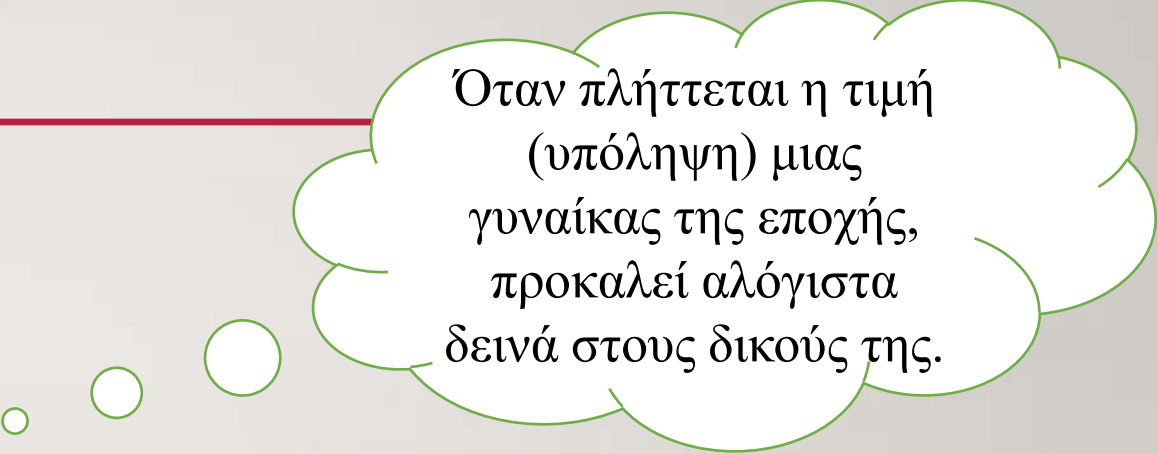
Η Ελένη θεωρεί σημαντικό να μείνει η τιμή (υπόληψή) της αγνή.

«Τον άντρα μου τιμώντας, στου Πρωτέα το μνήμα ετούτο ικέτισσα προσπέφτω, **καθάρια να κρατήσει την τιμή μου**. Γιατί, αν κακό όνομα έχω στην Ελλάδα, το σώμα μου η ντροπή να μη μολύνει.»

Η Ελένη, που ζει ανάμεσα στο φαίνεσθαι και το είναι, κατηγορείται ως υπαίτια του πολέμου. Προσπαθεί να μείνει τουλάχιστον αγνή και πιστή στον Μενέλαο. **Θέλει να υπερασπιστεί την τιμή και την αξιοπρέπειά της.**

Η δυσφήμιση της Ελένης είναι η αιτία που η κόρη της, Ερμιόνη, είναι ακόμα ανύπαντρη.

Όταν πλήττεται η τιμή
(υπόληψη) μιας
γυναίκας της εποχής,
προκαλεί αλόγιστα
δεινά στους δικούς της.

«η κόρη μου, καμάρι του σπιτιού μου, κακογερνάει ανύπαντρη, παρθένα...»

Η δυσφήμιση της γυναικείας τιμής (υπόληψης) αναγκάζει την ηρωίδα να σκέφτεται το θάνατο ως λύση.

**Η Ελένη θέλει
να δώσει τέλος
στη ζωή της,
όταν μαθαίνει
ότι ο Μενέλαος
είναι νεκρός.**

«Γιατί λοιπόν να ζω; Τι με προσμένει; Για να γλιτώσω από τα βάσανά μου, να παντρευτώ ένα βάρβαρο και πλούσια ζωή μαζί του να περνώ;		Πάροδος 332-338
Η γυναίκα σα θα δεχτεί έναν άντρα που δε στέργει, δεν έχει σέβας διόλου στον εαυτό της. Πιο καλά θάνατος, μα να 'ναι ωραίος.»		

Μεσαιωνικά Χρόνια

Η ιπποτική τιμή ταυτιζόταν με ηθικές αξίες και προσφορά στο κοινωνικό σύνολο

- *Η Ιπποτική τιμή ήταν ένας κώδικας συμπεριφοράς των ιπποτών του Μεσαίωνα. Για να συμμορφωθεί μ' αυτόν τον κώδικα, παρ' όλο που διέφερε από ομάδα σε ομάδα, ο ιππότης θα έπρεπε να **προστατεύει** τους φτωχούς, τους αδύναμους και τους ανυπεράσπιστους, να **υπηρετεί το καλό**, να **αναζητά τη δικαιοσύνη** και γενικά να είναι άψογος στη συμπεριφορά του.*

Ποίηση:
«Θερμοπύλες» Καβάφης

«Τιμή σ' εκείνους όπου στην ζωή των
ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες....»

Τιμή= Ηθικές αξίες & ιδανικά

Θα πρέπει να τιμούμε – επαινούμε
ανθρώπους που έχουν στη ζωή τους ηθικές
αρχές, τις οποίες υπερασπίζονται συνεχώς.
Στερούνται πολλά στη ζωή τους αλλά
παραμένουν πάντα **στον ηθικό δρόμο της
τιμιότητας.**

Τιμή και Χρήμα του Κωνσταντίνου Θεοτόκη

Τιμή= υπόληψη- κώδικας τιμής

Σιόρα Επιστήμη: υπερασπίζεται την **τιμή- υπόληψη** της οικογένειάς & της κόρης της.
Ειρήνη: θυσιάζει την **υπόληψη- τιμή** & το όνομά της για την αγάπη.

Αντρέας: επιδιώκει να κρατά ψηλά την **τιμή- υπόληψη** της καταγωγής του.

Πατέρας Τρίνκουλος: περιφρονεί την **τιμή- ηθικές αξίες** που θεσπίζει η πολιτεία, για να είναι ευτυχισμένη η κόρη του Ειρήνη.

Μάνη

Κρήτη

Η προσβολή της τιμής (π.χ. η αθέτηση συμφωνίας για τη σύναψη γάμου) μπορούσε να καταλήξει σε φόνο και στο ξέσπασμα βεντέτας.

Σε περίπτωση που κάποιος προσέβαλε θηλυκό μέλος της οικογένειας, τότε αυτή η κίνηση εκλαμβάνόταν ως ταπεινωτική κίνηση και **μεγάλη προσβολή για την τιμή όλης της οικογένειας**. Έπρεπε να ξεπλυθεί οπωσδήποτε με αίμα προκειμένου να αποκατασταθεί η τιμή της οικογένειας.

Η **βεντέτα** αποτελεί **κομμάτι του εθιμικού δικαίου** και όπως είχε δηλώσει σε συνέντευξή του ο κοινωνικός ανθρωπολόγος κ. Γιώργος Νικολακάκης είναι: «... **ένας κοινωνικός κώδικας που στηρίζεται στην έννοια της τιμής και της προστασίας της.**»

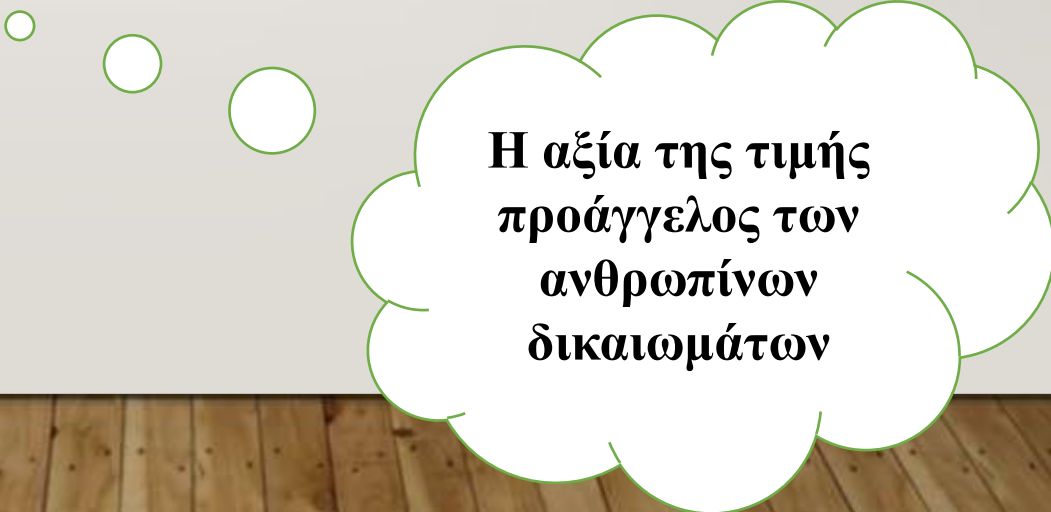
Η τιμή αυτή αφορά άτομα από την ίδια πάντα οικογενειακή ομάδα, αποτελεί δε στοιχείο της ταυτότητας και του κοινωνικού της κύρους.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1948

ΑΡΘΡΟ 12

Κανείς δεν επιτρέπεται να υποστεί αυθαίρετες επεμβάσεις στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία του, ούτε **προσβολές της τιμής και της υπόληψης του**. Καθένας έχει το δικαίωμα να τον προστατεύουν οι νόμοι από επεμβάσεις και προσβολές αυτού του είδους.

Η αξία της τιμής
προάγγελος των
ανθρωπίνων
δικαιωμάτων

Ποια είναι η σημασία της "τιμής" στο σύγχρονο άνθρωπο;

Ηθική κινητήρια δύναμη

- Αντίσταση στην απαξίωση των ηθικών αξιών
- Πράξεις δικαιοσύνης
- Πράξεις που προάγουν τον ανθρωπισμό
- Υπεράσπιση υποχρεώσεων που δεν βλάπτουν το συνάνθρωπό μας

Συμπέρασμα

1. Οι λέξεις αποτυπώνουν αξίες & ιδανικά σε κάθε εποχή και κοινωνία.
2. Η **λέξη τιμή** μπορεί στο πέρασμα του χρόνου να έλαβε πολλές σημασιολογικές αποχρώσεις, αλλά διατηρεί ως σήμερα τη βασική της εννοιολογική διάσταση που είναι η **υπόληψη του ατόμου**.

Σας ευχαριστούμε πολύ για την προσοχή σας!!!

**Τομέας Φιλολόγων
Εκπαιδευτηρίων
«Θεμιστοκλής»**

Α' Γυμνασίου:

Λαγογιάννη Κωνσταντίνα
Κουτσούκης Χριστόφορος
Νίκου Αναστασία

Β' Γυμνασίου:

Καλαμαρά Βασιλική
Αποστολοπούλου Παρασκευή
Λεοντιάδης Λεωνίδας
Χιώτης Νικόλας- Σταύρος

Γ' Γυμνασίου:

Γαζαριάν Άννα- Ιουλία
Γραμματικοπούλου Νικολέτα
Νίκου Βάλια
Τόλη Αθανασία
Τρικοίλη Ειρήνη